

NIEUWSBRIEF

*Anna-Maja Kazarian
schaaktalent van 2015*

nummer 89

juni 2016

Geopend:
dinsdag tot en met
vrijdag en de
eerste zaterdag
van de maand van
12.00-16.00 uur

MAX EUWE CENTRUM

Max Euweplein 30a • 1017MB Amsterdam
020-625 7017 euwemec@xs4all.nl www.maxeuwe.nl

Bestuur en medewerkers

BESTUUR

J. van Run voorzitter
C. Visser, vice-voorzitter
F. Jacobs, secretaris
A. Riemens, penningmeester
J. van den Berg, algemeen lid
D. Brouwer, algemeen lid
M. Stam, algemeen lid

Algemeen adviseur: H. Ree
Adviseur topschaak: J. Timman
Adviseur public relations: H. Böhm
Adviseur wetenschap: H. van den Herik

MEDEWERKERS

Bibliothecaris: E. Straat
Conservator: L. Zevedei
Donateuradministrateur: R. Nep
Financieel administrateur: A. Bezemer
Foto's: medewerkers MEC, archief MEC,
Aad van den Bosch en Bas Beekhuizen
Manager: E. Sibbing
Redactie Nieuwsbrief: M. bij de Weg,
P. Hoomans, F. Jacob, E. Sibbing, B. Stam
en E. Straat
Vrijwilligers: W. Colenbrander,
R. Hillebrandt, B. Stam en C. ten Woude
Webmaster: B. van den Berg

VAN DE VOORZITTER

Het zal u niet zijn ontgaan, er is veel gebeurd sinds de laatste keer dat ik mij op deze plaats tot u richtte. Dankzij u hebben we de financiële nood alweer enigszins kunnen ledigen, hartelijk dank hiervoor!

We zijn er echter nog niet, door de kosten verder te rationaliseren, en dankzij uw giften, zien we dat we er beter voor staan, zie ook het financieel verslag verderop, wel is er nog steeds sprake van een structureel jaarlijks tekort. Dat betekent heel simpel gesteld dat we over een paar jaar geen reserves meer hebben als we op de huidige voet doorgaan. Dit doen we dan ook niet. Naast de nodige initiatieven binnen de huidige kosten, zijn we vooral aan het kijken hoe we aan de inkomstenkant meer binnen kunnen krijgen. In deze nieuwsbrief vindt u daar een eerste initiatief voor. We hebben hem al eerder genoemd, de Euwepas. In een artikel en op onze website kunt u lezen wat deze kaart inhoudt en gaat betekenen. Niet alleen voor schakers maar ook voor toeristen die het Max Euweplein en zijn etablissementen bezoeken.

Daarnaast hebben we ook de gebruikelijke artikelen over de schaakgeschiedenis en -cultuur met ditmaal onder andere stukken over het vlaggetje van de schaakklok en de match tussen Aljechin en Euwe van 1926. Vanzelfsprekend treft u ook een verslag van de Euweborrel aan met onder anderen de schaker en het talent van het jaar. Al met al wederom een bijzonder lezenswaardige nieuwsbrief waarvan we hopen dat u net zoveel plezier heeft in het lezen ervan als wij hadden in het maken.

Inhoud

Bestuur en medewerkers	2
Van de voorzitter	2
De match Euwe – Aljechin uit 1926: al negen jaar voor zijn wereldtitel toonde Max Euwe zich een gelijkwaardige tegenstander	4
Dertig jaar Max Euwe Centrum: de ontwikkeling van een eenvoudige expositieruimte tot een bloeiend schaakcentrum	8
Advertentie Chess.com	12
Reacties op de wereldtitel van Max Euwe: “U hebt mij gisteravond gelukkig gemaakt”	13
Euweborrel in teken van de Euwepas, de Spelkaravaan en de schaker en het talent van het jaar ...	16
Het veelzijdige talent Anish Giri.....	18
Het vlaggetje van de schaakklok: hoe het vlaggetje in Nederland werd uitgevonden	21
Pionnenstructuren, openingsrepertoire en geschiedenis: nieuwe boeken in de bibliotheek van het Max Euwe Centrum	26
Het financieel verslag 2015 van het Max Euwe Centrum.....	28
Donateurs en Vrienden van Euwe	30
De Euwepas	30
Schenkeningen	30
De sponsoren van het MEC	31
Nieuws van de vrijwilligers	31
Wij steunen het MEC. U ook?	32

De grote generale

Bart Stam

De WK-matches tussen Euwe en Aljechin in 1935 en 1937 behoeven eigenlijk geen nadere introductie. Minder bekend zijn echter de tien partijen die Aljechin rond de jaarwisseling van 1926-1927 speelt tegen onze landgenoot, ter voorbereiding op de match om de wereldtitel met Capablanca in 1927. Een tweekamp waarin Euwe verrassend goed voor de dag komt en maar nipt ($5\frac{1}{2}-4\frac{1}{2}$) verliest van zijn illustere tegenstander.

Voor Max Euwe is 1926 een belangrijk jaar. Allereerst promoveert hij op 28 april aan de Universiteit van Amsterdam tot doctor in de wis- en natuurkunde. Een paar maanden later, op 3 augustus, treedt hij in het huwelijk met Caro Bergman. Vlak daarna begint hij als wiskundeleraar aan het Gemeentelijk Lyceum voor Meisjes aan de Reinier Vinkeleskade. Met twee onderbrekingen - van 1938 tot 1945 als directielid bij Van Amerongen en van 1946-1949 als schaakprofessional in dienst van de KNSB - blijft hij aan het onderwijs verbonden tot 1956. Maar bovenal vindt Euwe in 1926 als schaker definitief aansluiting bij de wereldtop door van 22 december 1926 t/m 8 januari 1927 een tweekamp met Alexander Aljechin maar nipt te verliezen ($5\frac{1}{2}-4\frac{1}{2}$). In binnen- én buitenland oogst de Nederlander bewondering voor deze prestatie, mede doordat hij een slechte start ($2\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$) ongedaan weet te maken door winst in de zevende en achtste partij. Vooral de achtste ontmoeting, waarin Euwe wit heeft, is van hoog niveau. Geen wonder dat Kasparov deze partij integraal overneemt in *My Great Predecessors*. Uiteindelijk verliest de jonge leraar de slotpartij waardoor Aljechin de tweekamp alsnog naar zich toetrekt.

Aljechin ideale tegenstander

Hoe komt deze tweekamp tot stand? Na de

voltooiing van zijn wiskundestudie heeft de beste speler van Nederland weer wat meer tijd om te schaken. Het bestuur van VAS, waarvan Euwe sinds 1919 lid is, meent dat de Amsterdammer op grond van zijn recente internationale successen een match verdient tegen een sterke buitenlandse schaker. In eerste instantie denkt de Amsterdammer aan Lasker of Bogoljubow maar beide kandidaten vallen om uiteenlopende redenen af. Zo heeft de oud-wereldkampioen besloten enige tijd te stoppen met schaken, terwijl Bogoljubow te hoge financiële eisen stelt. Aljechin heeft echter wel interesse in een krachtmeting van tien partijen met de Nederlandse *rising star*. De Frans-Russische uitdager ziet de tweekamp tegen Euwe – terecht – als een ideale voorbereiding op zijn latere WK-match in 1927 tegen Capablanca. De match wordt grotendeels gespeeld in het clublokaal van VAS in Amsterdam maar er zijn ook drie partijen in respectievelijk Zutphen, Den Haag en Rotterdam. Bescheiden als hij is heeft Euwe vooraf geen al te hoge verwachtingen en hij voorspelt dan ook een $7\frac{1}{2}-2\frac{1}{2}$ nederlaag. Aanvankelijk lijkt die voorspelling uit te komen. In de eerste partij laat Aljechin een vrijwel gewonnen stelling verzanden in remise maar in partij twee en drie slaat genaturaliseerde Fransman keihard toe ($2\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$). Daarna neemt Euwe minder risico's en weet hij twee vechtremisses uit het vuur te slepen ($3\frac{1}{2}-1\frac{1}{2}$).

Keerpunt

In het Tijdschrift van den Nederlandsche Schaakbond van januari 1927 schrijft de Amsterdammer over zijn gewijzigde tactiek: "Ik zon op midde-len om wat meer punten te behalen, zij het dan ook misschien ten koste van het gehalte der par-tijen. Ik bestudeerde mijn spel uit de vorige ont-moetingen nauwkeurig en vond, dat ik te veel op initiatief gespeeld had. Bovendien viel het mij op, dat ik te zeer volgens een vast plan gehandeld had, wat de taak van mijn tegenstander natuurlijk moest hebben vereenvoudigd. In de vierde partij nam ik een afwachtende houding aan en had suc-ces: remise na interessante verwickelingen." Het keerpunt in de match is de zevende partij als Aljechin in tijdnood een stuk weggeeft. Hierna krijgt de geëmigreerde Rus nog remisekansen in het eindspel die hij echter niet benut. Na de zevende partij wordt de match drie dagen onderbroken omdat 'dringende zaken Aljechin naar Parijs riepen: gewichtige telegrammen van Capablanca en van het New Yorksche comité waren gearriveerd'.

Dankzij deze extra vrije dagen weet Euwe zich optimaal voor te bereiden op de achtste partij in Den Haag. De toeschouwers in het Schaakge-bouw aan de Van Speijkstraat krijgen de mooiste partij van de tweekamp te zien. In een Réti-opening grijpt Euwe met wit het initiatief, geeft Aljechin geen enkele kans op tegenspel en weet met een fraaie piondoorbraak beslissend voor-deel te krijgen. Na 42 zetten geeft Aljechin op.

Euwe – Aljechin

8e matchpartij 1927 in Den Haag

**1.Pf3 d5 2.c4 d4 3.b4 g6 4.e3 a5 5.b5 c5 6.exd4
Lg7 7.d3 cxd4 8.g3 Pd7 9.Pbd2 Pc5 10.Pb3 Db6
11.Pxc5 Dxc5 12.Lg2 Ph6 13.0-0 0-0 14.a4 Te8
15.Te1 Lf5 16.La3 Dc7 17.c5 Tad8 18.Pg5 Lf6
19.Pe4 Lg7 20.Dd2 Pg4 21.b6 Dc8**

M	m	e	j	d	m	f	m
m	a	m	M	g	a	i	a
M	G	M	m	M	a	m	
g	M	G	M	m	c	m	M
A	m	M	g	B	m	b	m
I	M	m	A	m	M	G	M
M	m	M	K	M	G	C	G
J	M	m	M	J	M	L	M

22.c6! Een cruciale doorbraak, want 22...Dxc6 faalt op 23.Pd6 met groot voordeel voor wit. Na 22.Dxa5 Pe5 komen de witte pionnen niet verder. **22...bxc6 23.Dxa5 Pe5 24.Dd2 Da6 25.a5 Pxd3 26.Pc5 Pxc5 27.Lxc5 Db5 28.Lxe7 Tc8 29.Lf1!** Hierna kunnen de witte pionnen beslissend oprukken. **29...Db3 30.Ta3 Dd5 31.b7 Tb8 32.a6 Lc8 33.bxc8D Tbx8 34.Lg2 Dd7 35.Lc5 Txe1+ 36.Dxe1 h5 37.a7 Ta8 38.De4 d3 39.Txd3 Db7 40.Dxc6 Db1+ 41.Lf1 Txa7 42.Lxa7** en zwart geeft de partij op (1-0).

In de negende partij bestormt Aljechin met zijn pionnen Euwes koning. Maar de uitdager van Capablanca verslikt zich in de parades die zijn tegenstander in de stelling heeft gevlochten. Op de dertigste zet mist Aljechin een directe winst, daarna komt hij zelfs minder te slaan. Maar Euwe wil geen ijzer met handen breken en biedt na de tijdscontrole remise aan, hetgeen zijn tegenstander accepteert.

Nadat de negende partij in Rotterdam in remise is geëindigd (4½-4½), slaat het noodlot toe in de tiende en laatste partij. De jonge Nederlander verrekent zich bij een combinatie op de koningsvleugel en verliest kansloos een stuk en daarmee de partij en dus de match.

Geweldige prestatie

Na afloop is vriend en vijand het erover eens dat Euwe een geweldige prestatie heeft geleverd. In het Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond van januari 1927 schrijft hoofdredacteur Jhr. H. Strick van Linschoten: “Om tegen een grootmeester als Aljechin twee partijen achtereen te winnen, behooren wel zeer bijzondere schaakeigenschappen en het is dan ook volkomen terecht, dat Lasker en Aljechin zelf onzen Nederlandsen speler onder de allerbesten van de internationale schaakwereld eens plaats waardig achten.”

Ook mr. Evert Straat is lovend over de match en het niveau van de partijen. In het voorwoord

van het matchboek dat VAS na afloop uitgeeft, schrijft hij: “Dat een wedstrijd tusschen Aljechin en Euwe interessant moest worden, blijkt wel uit het voorafgaande; hoe ook de uitslag mocht zijn, men kon mooie, spannende partijen verwachten.” Even verder: “Voor het Hollandsche schaakleven is de wedstrijd van verstrekkende betekenis geweest; hij (Euwe, BS) heeft het doorslaande bewijs geleverd, dat wij eindelijk een meester in ons midden hebben, die hetgeen hij als jong talent beloofde, in alle opzichten heeft gehouden. Een meester die voortaan, waar hij ook komt, zal meetellen.”

De strijd tussen Aljechin (links) en Euwe in 1926-1927 was onverwacht spannend.

Max Euwe omstreeks 1926

Ook Euwe tevreden

Ook Euwe zelf is uiteraard erg blij met het resultaat en ook met de kwaliteit van de partijen. “De overwinning van den Rus is m.i. volkomen verdiend en ik geloof, dat ik tegen een Aljechin die in goeden vorm is en zijn tijd beter weet te verdelen, mij met een heel wat bescheidener score zal moeten tevreden stellen. Ik kan dus met voldoening op dezen wedstrijd terugzien,” schrijft hij in het bondsblad. “Niet alleen heb ik voor het eerst sinds 1923 de gelegenheid gekregen, mij met een allereerste kracht te meten,

maar ook in het “psychologische schaak” meen ik goede vorderingen gemaakt te hebben. En ook dit laatste is m.i. niet minder gewichtig. Het schijnt mij zelfs, dat in ontmoetingen tusschen de allersterkste meesters deze psychologische factor den doorslag moet geven. De ontwikkeling van het schaakspel beweegt zich in een geheel nieuwe richting!”

En Aljechin? De uitdager van Capablanca is ondanks zijn zege ontevreden. Genna Sosonko citeert in zijn boekje “Max Euwe 1901-1981, een persoonlijke herinnering” een nabeschouwing van Aljechin uit het Het Laatste Nieuws, tijdschrift voor Russische emigranten in Parijs: “(...) De sportieve en kwalitatieve resultaten van onze tien partijen waren verre van overtuigend; ik won drie partijen, verloor er twee en speelde vijf keer remise. Voor mijn falen waren verschillende redenen aan te voeren, maar de voornaamste was ongetwijfeld mijn lichtzinnige en ongefundeerde onderschatting van mijn tegenstander.” Daar kon schakend Nederland het mee doen. Gelukkig zou Euwe negen jaar later bewijzen dat de match van 1926-1927 geen toevalstreffer was geweest!

AF VAN DONDERDAG 30 DECEMBER 1926		
<p>UWS</p> <p>de matglazen ruit van raakte. arachter stonden, werbor recht transparanten ren gingen. ngeveer f 1000 geschat.</p>	<p>SCHAAKMATCH EUWE—ALJECHIN.</p> <p>De zesde partij.</p> <p>AMSTERDAM, 30 Dec. — Hedenmiddag werd in Parkzicht de zesde partij van de match Euwe—Aljechin gespeeld. Euwe speelde met wit. De eerste zetten waren:</p> <p>1. d2—d4, Pg8—f6; 2. c2—c4, e7—e6; 3. Pbl—c3, Lf8—b4; 4. Dd1—c2, d7—d5; 5. Pgl—f3, c7—c5; 6. c4 × d5, Dd8 × d5; 7. a2—a3.</p> <p>AMSTERDAM, 30 Dec. — De zevende partij van de match Euwe—Aljechin wordt niet, zooals eerst bepaald was, gespeeld op Maandag 3 Januari in „Parkzicht”, maar op Z o n d a g 2 Januari in „De Roode Leeuw”, athier, van 1—6 en 9—11 uur.</p>	<p>INGEZONDEN MED</p> <p>KEL (SPRINGFI</p> <p>“DE BAND UIT I</p> <p>HOLL. OVERMAN BAND KADE, AMSTE</p> <p>(A.G.V.)</p> <p>AMERIKAANSCH PETRO</p>

Uit De Telegraaf van 30 december 1926. Net als in 1935 volgde de krant de tweekamp op de voet

Dertig jaar Max Euwe Centrum

Minze bij de Weg

Het overlijden van Max Euwe in 1981 liet een leemte achter in de Nederlandse schaakwereld. Wie schaken zei, zei Euwe. Wereldkampioen, FIDE-voorzitter, auteur, televisiecommentator, hoogleraar, bekende Nederlander, wat was hij allemaal niet? Iemand die zo belangrijk was geweest voor het internationale en zeker voor het Nederlandse schaken moest in de herinnering blijven voortleven. Dat vond KNSB-voorzitter Henk Wille en dat vonden velen met hem.

Van Leo Diepstraten kwam het idee voor een studie- en ontmoetingscentrum

Maar hoe doe je dat? Een standbeeld, een straatnaam, een postzegel? Allemaal aardig en in de loop van de tijd ook uitgevoerd, maar iets substantieels opleveren doet dat natuurlijk niet. In een discussiegroepje dat eind 1981 bijeenkwam op initiatief van KNSB-voorzitter Henk Wille, deed Leo Diepstraten de gouden suggestie. Diepstraten kende Euwe onder andere van de Alexander Rueb Stichting, waarvan Euwe voorzitter en Diepstraten secretaris waren. Zet een studie- en ontmoetingscentrum op voor schakers in de breedste zin, stelde hij voor. Want was Euwe niet meer dan welke wereldkampioen ook een propagandist en leermeester van het zuiverste soort geweest? Het duurde daarna nog vijf jaar voor het idee werkelijkheid werd. De KNSB verhuisde in

1986 naar de Grote Club in de Paleisstraat te Amsterdam en het Max Euwe Centrum trok er als onderhuurder in. Onder andere het Van der Karfonds zorgde er in de beginperiode voor dat er wat geld was en donateurs leverden ook enkele tienduizenden guldens.

Verhuizing

De ruimte in de Paleisstraat, twee huiskamers groot, vormde een aardig begin maar bleek al snel te klein. Voor een tentoonstelling was amper plaats en dus werden er met spullen van Euwe exposities in het land georganiseerd. Een meevaller was dat Diepstraten in die tijd met pensioen ging en zich met hart en ziel op het centrum stortte. Hij begon in binnen- en buitenland boeken te verzamelen. Dat ging zo hard dat hij van het bestuur het verzoek kreeg om de bibliotheek niet zo snel te laten groeien. Deze was al snel gegroeid van enkele honderden exemplaren bij de start tot een paar duizend exemplaren, onder andere door een grote bruikleen van de collectie Leo van der Meer. En dus lezen we in oktober 1987, pas een jaar na de opening, in de vier keer per jaar verschijnende Nieuwsbrief een eerste klacht over het ruimtegebrek. Omdat de toeloop in de Paleisstraat met gemiddeld zo'n vijftien bezoekers per dag veel groter was dan verwacht en het aantal activiteiten sterk toenam, werd de behoefte aan een andere huisvesting steeds groter.

Leo van der Kar, sportpromotor bij uitstek, speelde een cruciale rol in het zoeken naar een grotere locatie en het onderbrengen van het MEC op de huidige locatie. Diepstraten noemt die verhuizing ‘een goede stap’ maar dat lijkt nog zwak uitgedrukt. Zonder de tegenwoordige ruimte had het centrum nooit de vele activiteiten kunnen uitvoeren van de afgelopen dertig jaar.

Schaakacademie

Het Max Euwe Centrum heeft in de dertig jaar van zijn bestaan een groot aantal activiteiten georganiseerd, waarvan er vele regelmatig terugkeren: lezingen, boekenmarkten, presentaties, vergaderingen, een enkel congres, trainingssmatches, grootmeestertrainingen voor clubschakers, bijeenkomsten over lopende toernooien en tentoonstellingen.

Een paar activiteiten springen eruit. Het grootste succes was zonder twijfel de Schaakacademie van 1989 tot 1996. Het idee voor een academie, waar les werd gegeven aan talenten maar ook aan club- en huisschakers, kwam al in 1988 op. Het bestuur was van mening dat het MEC niet alleen een museum en tentoonstellingsruimte moest zijn, maar ook activiteiten moest organiseren. In dezelfde tijd liep Ignace Hendriks, voorzitter van de schaakvereniging Lewenborg in Groningen, eveneens rond met plannen voor een Schaakacademie. De twee partijen kwamen via Hans Bouwmeester met elkaar in contact, de ideeën werden samengevoegd en Hendriks schreef samen met bondstrainer Cor van Wijgerden een draaiboek van cursussen voor clubschakers. Hendriks zat op dat moment in een wachtgeldregeling van het Ministerie van Onderwijs en kon daardoor veel tijd in de plannen steken. In 1989 kwam hij in dienst van het Max Euwe Centrum en nog in hetzelfde jaar gingen de trainingen van start. Het bleek in een grote behoefte te voor-

Kees Snoep zorgde er als voorzitter voor dat het Max Euwe Centrum een grote sprong voorwaarts kon maken

zien. In 1994 hadden al meer dan 1000 cursisten meegedaan aan 71 cursussen in 35 plaatsen. Het moeten aan het eind van de Schaakacademie nog zeker honderd man meer zijn geweest.

Cruciaal voor het bestaan van de Schaakacademie was het besluit van de KNSB om vanaf 1989 zijn trainingen voor de topjeugd over te hevelen naar het Max Euwe Centrum. De KNSB sluisde de subsidie van het ministerie van VWS voor deze activiteit door naar het MEC. Daaruit kon het MEC deze activiteit betalen, inclusief het honorarium van organisator Hendriks.

Dat overhevelen bleek tegelijkertijd de zwakke plek te zijn. In 1997 deelde de KNSB mee dat de subsidieregels waren veranderd en dat de schaakbond de subsidie zelf voor het organiseren van jeugdtrainingen ging gebruiken. Het betekende

niet alleen het wegvallen van de topjeugdtrainingen en de bijbehorende coördinator annex MEC-directeur Ignace Hendriks, maar ook het verdwijnen van veel organisatorisch vermogen. Ook de succesvolle trainingen voor club- en huisschakers gingen ten onder.

Schaakkaravaan en Pleinfestival

Een tweede periode van grotere activiteiten zagen we in de jaren 2008-2012. Onder leiding van voorzitter Jan Nagel kwam de Schaakkaravaan tot stand. De bedoeling van het project was om in een aantal plaatsen leerlingen van de basisscholen gratis schaaklessen te geven en tegelijkertijd

Ignace Hendriks (l) en Kees Snoep tijdens de succesvolle jaren 1989-1996

de nodige schaakleraren op te leiden. Uiteindelijk gaf het ministerie van VWS geld voor een proefproject van drie jaar in Amsterdam. De gemeente Amsterdam deed financieel ook een duit in het zakje en de karavaan voldeed zeker aan de verwachtingen. Toch besloot het ministerie de subsidie niet te verlengen, zodat ook dit initiatief een zachte dood stierf.

Misschien wel de meest zichtbare activiteit van het Max Euwe Centrum is het Pleinfestival dat in 1992 onder de naam VSB-schaakfestival van start ging. Om het geheugen even op te frissen:

VSB staat voor Verenigde Spaarbank, het bedrijf had zijn hoofdkantoor aan het Singel ter hoogte van de bloemenmarkt in Amsterdam. Een tijd lang werd een toptoernooi georganiseerd, daarnaast steunde de VSB ook andere schaakactiviteiten zoals een jeugdproject van de KNSB en een festival op het nieuwe stadsplein dat inmiddels de naam Max Euweplein had gekregen. Intussen staat de 23e editie van het festival gepland op zaterdag 25 juni, alleen in de jaren 2003 en 2005 moest het festival een jaar overslaan. Tijdens al die festivals zijn er simultaans geweest voor jong en oud, soms waren er lezingen en bijzondere toernooien zoals het familiekampioenschap van Nederland.

Geld, geld, geld

Een rode draad in de geschiedenis van het Max Euwe Centrum is geld. Weliswaar is het eerste jaar veelbelovend met duizend nieuwe donateurs die 20.000 gulden binnenbrengen en een schenking van 10.000 gulden door het Prins Bernhardfonds, toch lezen we al in 1988 in de Nieuwsbrief: ‘omdat in de exploitatiebegroting 1988 tekorten boven het hoofd hangen wordt ook de begroting 1989 met enige zorg tegemoet gezien.’

Als Kees Snoep in 1989 voorzitter van het Max Euwe Centrum wordt en door zijn vele contacten in het bedrijfsleven de nodige sponsors weet binnen te brengen, verbetert de situatie. De eerste sponsorwerving levert anderhalve ton (in guldens) op en in de Nieuwsbrief en Schakend Nederland verschijnt een lijst die zo’n 25 sponsors telt. Toch is dat op termijn niet voldoende. In de Nieuwsbrief van december 1997 rekt penningmeester Niek Oud voor dat het Max Euwe Centrum per jaar f 70.000,= structureel tekort komt en dat het MEC bij ongewijzigd beleid in drie jaar door zijn reserves heen is. Blijkbaar lukt het om voldoende te bezuinigen en nieuwe

geldschieters te werven, want in 2001, als het honderdste geboortjaar van Euwe wordt gevierd, is het MEC mede door een flink aantal giften uit het bedrijfsleven in staat dat jubileum op passende wijze te vieren.

Maar veel blijft ook hetzelfde. In 2003 meldt de Nieuwsbrief opnieuw dat er bij ongewijzigd beleid een tekort dreigt van 35.000. Nu in euro's, dus vergelijkbaar met de 70.000 gulden van zes jaar eerder. De groep van vaste sponsors uit het bedrijfsleven is dan bijna verdampt.

In 2008, met de komst van Global Chess als onderhuurder, zijn de grootste problemen weer even voorbij. Global Chess is een activiteit van schaakmecenas en -organisator Bessel Kok, die in samenwerking met de FIDE de organisatie van een WCC-cyclus (World Class Chess) wil onderzoeken, evenals de mogelijkheden om het internationale topschaak te sponsoren. Daar komt weinig van terecht, maar het Max Euwe Centrum is met de royale onderhuurder wel drie jaar vooruit geholpen.

In 2011 is het echter weer tijd om een oproep te doen. De lancering van de actie Vrienden van Euwe brengt enige verlichting, maar het is niet voldoende. Eind 2013 wordt opnieuw de noodklok geluid. Er dreigt voor 2014 een tekort van € 25.000. Forse bezuinigingen en 'hartverwarmende reacties' van donateurs helpen om ook die storm te doen overwaaien. Door gulle gaven van

donateurs en verenigingen werd het dreigende tekort binnen een half jaar weggewerkt.

Opgelucht ademhalen dus maar? Helaas, de volgende donkere wolk liet niet lang op zich wachten. Bij de verhuizing van het Max Euwe Centrum naar het Max Euweplein in 1991 had de gemeente Amsterdam een actieve rol gespeeld. Het stadsbestuur zag in het Max Euwe Centrum een middel om wat meer bezoekers te trekken en bovendien paste het centrum perfect in de sociale en culturele functie die de voormalige gevangenis aan het Kleine-Gartmanplantsoen moest krijgen. Ook zorgde de gemeente er later in de jaren negentig voor dat een dreigende forse, en voor het MEC funeste huurverhoging, niet doorging.

Aan alles komt echter een einde, ook aan de subsidie van de gemeente. De stad trekt tegenwoordig genoeg bezoekers en een schaakactiviteit steunen? Vergeet het maar. In mei 2015 maakte de gemeente Amsterdam bekend de subsidie per 1 januari 2016 te gaan beëindigen. Dat betekent een fikse aderlating voor het MEC, de bijdrage van de gemeente bedroeg ongeveer een derde van de inkomsten.

Zo'n gat op de begroting is niet zomaar gedicht. En dus hangt er opnieuw een donkere wolk boven het intussen dertigjarige MEC. Komt het einde nu echt in zicht? In het verleden heeft het Max Euwe Centrum zich een kat met negen levens getoond, laten we ons aan die gedachte vastklampen.

Leo Diepstraten

Van de initiatiefnemers uit de beginjaren is alleen Leo Diepstraten (91) nog in leven. Hoe kijkt hij terug? "Wij zijn begonnen in de hoop dat het centrum lang zou bestaan en het is langer gebleven dan ik had gedacht. Dertig jaar is niet niks. Dat betekent dat het een goed idee is geweest. Ja, het is boven verwachting gegaan. Het Max Euwe Centrum heeft zijn bestaansrecht bewezen en ik vind dat het minstens de vijftig jaar moet halen. Er zou een mecenas moeten inspringen."

How Does Chess.com Help Serious Players?

Play live and correspondence games at your rating level

Get in-depth Computer Analysis of your games

Sharpen tactical decisions with thousands of high-level tactics

"I stay sharp using the tactics trainer on Chess.com."

GM Hikaru Nakamura

“U hebt mij gisteravond gelukkig gemaakt”

Bart Stam

De match tussen Euwe en Aljechin in 1935 maakte heel wat los in Nederland. Zeker toen onze landgenoot de wereldtitel binnenhaalde, brak er een ware euforie los. Euwe ontving vele honderden brieven, (schaak)tekeningen, partijanalyses en telegrammen met felicitaties die anno 2016 in het bezit zijn van het Max Euwe Centrum. Maar er zaten ook verzoeken tussen voor handtekeningen, gesignde foto's en schaakboeken en simultaans. Omgekeerd kreeg Euwe ook allerlei zaken aangeboden, zoals een talencursus Russisch. Als echte gentleman probeerde de Amsterdammer zoveel mogelijk correspondentie te beantwoorden en op alle redelijke verzoeken in te gaan. Maar om iedere briefschrijver afzonderlijk te beantwoorden, dat ging zelfs hem te ver.

Toen Aljechin op zondagavond 15 december 1935 in de dertigste en laatste partij in Bellevue in Amsterdam in een verloren stelling het remiseaanbod accepteerde, barstte er een daverend applaus los onder de 1600 tot 2000 toeschouwers. Max Euwe was wereldkampioen en de natie vierde massaal mee. Zodra de radio het nieuws had verspreid, verzamelde zich een enthousiaste menigte voor Euwes residentie aan de Johannes Verhulststraat.

Het enthousiasme was begrijpelijk. Weliswaar had schaken voor het grote publiek een nogal mysterieus imago, maar een land in een zware economische crisis kon wel wat positief nieuws gebruiken. In 1935 telde ons land 650.000 werklozen op een bevolking van zo'n 8,4 miljoen inwoners. Ook de toenemende politieke en militaire spanningen in Europa speelden een rol op de achtergrond.

Daarnaast boekte ons land destijds nauwelijks sportieve successen. Zo werd het Nederlands voetbalteam (“We gaan naar Rome”) roemloos uitgeschakeld in de eerste ronde van het WK 1934 in Italië. Ook in andere sporten waren vaderlandse successen dun gezaaid, mede doordat ons land over weinig goede sportfaciliteiten

beschikte en uitsluitend amateursporters had. Daarnaast speelden ook Euwes voorkomen en persoonlijkheid mee in zijn populariteit: bescheiden en correct, een hardwerkende familieman met een fatsoenlijk beroep voor wie schaken niet meer was dan een uit de hand gelopen hobby. Een hobby bovendien met aanzien.

Uit de archiefstukken blijkt dat Euwe tussen oktober 1935, bij de start van de match, en begin 1936 vele honderden brieven, telegrammen en ook kindertekeningen ontving, ook uit het buitenland. Blijkbaar was het niet moeilijk om het adres van de nieuwe wereldkampioen (Johannes Verhulststraat 183 in Amsterdam) te achterhalen. Mogelijk was de adressering “Max Euwe, Amsterdam” al voldoende.

Het overgrote deel van de reacties bestond uit oprechte gelukwensen van gewone Nederlanders - jong en oud - die wekenlang via radio en de dagbladen hadden meegeleefd met Euwe. Opvallend is het grote aantal felicitaties van organisaties die op het eerste gezicht weinig raakvlakken hebben met schaken. Voorbeelden zijn De Joodsche Invalide, De Nederlandse Unie voor de Wandelsport, het Volkssanatorium

voor Borstlijders in Hellendoorn, de Rotterdamse Biljartbond en de Onderofficieren van het Mobilisatiebureau. Ook bekende Nederlanders laten zich niet onbetuigd, zoals de Amsterdamse burgemeester dr. W. de Vlucht en Willem Mengelberg, dirigent van het Concertgebouworkest. Daarnaast zijn er diverse felicitaties van leerlingen en oud-leerlingen. Zoals vier meisjes van het Gemeentelijk Lyceum aan de Reinier Vinkeleskade waar Euwe vanaf 1926 wiskunde doceert. Madeleine Insinger, Nannie Hulst, Annetje van Hasselt en Lian van der Horst schrijven hun populaire leraar op 10 oktober 1935: “Wij wensen u veel succes met uw strijd om het wereldkampioenschap schaken tegen Dr. Aljechin. Alle meisjes van het lyceum leven met u mee.” Gelukwensen krijgt Euwe ook van Cornelis de Jong, oud-leerling van de HBS in Rotterdam waar Euwe enige tijd les heeft gegeven. Anderen putten zich uit in dichtregels, zoals S. Speyer uit Den Haag. Hij maakt een zogeheten acrostichon waarvan de beginletters van elke regel samen ‘Max Euwe’ vormen.

*Met elan hebt gy bedwongen,
Aljechin in grootschen trant,
X maal zy U lof gezongen,
En Uw roem wordt voortgeplant,
U die aller hoop vervulde,
Wyden wij spontaan de hulde,
En den dank van Nederland*

Brief van Capablanca

Uiteraard krijgt Euwe ook talloze gelukwensen uit de schaakwereld. De bekendste komt van oud-wereldkampioen Capablanca vanuit een hotel in Barcelona. “Congratulations on your victory. From what I read in the papers it must have been a hard fight, though not always a pleasant one.” Al snel komt de oud-wereldkampioen ter

zake; Capablanca wil graag een tweekamp om de wereldtitel spelen tegen Euwe, iets dat Aljechin hem na 1927 steeds heeft onthouden. “There is a great deal of new interest in chess in Spain and I know they are anxious to see us play for the championship,” aldus de Cubaan.

Omdat Capablanca op het punt staat af te reizen naar Cuba en de VS, stel hij op korte termijn een ontmoeting voor in Brussel of Rotterdam. Voor zover bekend heeft deze ontmoeting nooit plaatsgevonden, ook al omdat Euwe contractuele verplichtingen had voor een revanche-match tegen Aljechin. Daarnaast ontvangt de nieuwe wereldkampioen telegrammen van onder anderen Botwinnik, Rubinstein, Lilienthal, Maróczy, Milner-Barry, Vera Menchik en de internationale schaaktijdschriften ‘64’ en de Wiener Schachzeitung.

Het felicitatietelegram (in het Duits!) van Botwinnik uit Leningrad

“U hebt mij gisteravond gelukkig gemaakt”

Ook van minder bekend schakers ontvangt Euwe post. Zoals van E. Ploegh, leraar boekhouden in Leeuwarden. Deze Friese schaker heeft de veertiende partij in Groningen bijgewoond, gewonnen door Euwe, en stuurt hem direct na de laatste partij een brief met de woorden: “U hebt mij gisteravond gelukkig gemaakt. Hulde voor Uw grootsche overwinning.”

Voorts ontvangt de nieuwe wereldkampioen gelukwensen van een groot aantal schaakver-

enigingen in Nederland, zoals ACSV Amsterdam, Schaakclub Amsterdamse Musici (SAM), de Noordbrabantse Schaakbond, schaakclub Veendam, de Residentie Schaakclub in Den Haag en de Arbeiders Schaakbond Haarlem. Ook komen er veel felicitaties binnen van schaakverenigingen in Nederlands Indië, ongetwijfeld het resultaat van Euwes tournee in 1930.

Ook in het buitenland is de tweekamp Euwe-Aljechin nauwgezet gevolgd. Spoedig na de laatste zet komen er gelukwensen binnen van bijvoorbeeld de Club Ajedrez San Juan in Puerto Rico. De geëmigreerde Nederlandse schaker Arthur Rienstra, die al geruime tijd in Providence (Rhode Island, VS) woont, nodigt Euwe uit voor een bezoek en het spelen van een match tegen de kampioen van New England. Ook de Zweedse schaker Catz wenst Euwe veel sterkte met zijn zware taak als nieuwe titelhouder met de fraaie woorden 'uneasy lies the head that wears the crown'.

Gustave Rogmann, uitgever van schaaktijdschriften in Bochum (Duitsland), heeft weer een ander verzoek. Hij wil Euwe graag in Amsterdam ontmoeten en een tweekamp spelen tegen een Nederlandse meester. In de kantlijn heeft Euwe hier met potlood veel betekend 'Spielmann' bijgeschreven. Uit Kecskemét (Hongarije) komt het verzoek om een foto met handtekening en een gesigneerd exemplaar van zijn leerboek 'Strategie en tactiek in het schaakspel'. Dat wordt Euwe te gortig, hij vindt een foto met handtekening wel voldoende. Uiteraard krijgt Euwe ook allerlei zaken aangeboden. Zo wil rozenkwekerij Hollandia in Heerde graag een nieuwe roos vernoemen naar de kersverse wereldkampioen. Van Linguaphone krijgt de Amsterdammer een cursus 'Engelsche Conversatie' aangeboden. Uit een tweede

brief van het taleninstituut blijkt dat de wereldkampioen liever een cursus Russisch zou volgen. Aan dit verzoek voldoet Linguaphone graag.

Ook kinderen reageren

Het aardigst zijn toch wel de reacties van jonge kinderen. Zoals van de negenjarige Jaap Zwaan uit Haarlem: "Hartelijk gefeliciteerd met uw overwinning. Wist u dat u in Semarang (tijdens Euwes bezoek aan Nederlands-Indië in 1930, BS) nog met mijn vader hebt geschaakt? Ik heb alle verslagen in de krant gevolgd en vind schaken fijn. Hartelijke groeten van uw schaakvriendje Jaap Zwaan." De eveneens negenjarige Anne van Wageningen uit Hilversum schrijft: "Mijnheer, ik feliciteer u hartelijk. Ik vind schaken ook zo leuk maar mag alleen Zaterdags en Zondags schaken. Maar dat is zo erg niet want ik begin 's zondags vroeg al te schaken met mijn vader." De dertienjarige Jo Veldman, leerling van de Grafische School, vraagt aan Euwe of 'hij in de gelegenheid is om van hem als jong persoon een talentvolle schaker te maken'.

Dankwoord

Zoals gezegd is het zelfs voor Max Euwe ondoenlijk alle brieven en telegrammen persoonlijk te beantwoorden. Daarom laat hij een kaartje drukken met de tekst:

L.S.

Zaar het mij onmogelijk geworden is de vele gelukwensen en blijken van belangstelling tijdens en na den wedstrijd individueel te beantwoorden, moet ik er mee volstaan. U langs dezen weg mijn hartelijken dank te betuigen voor Uw vriendelijke attentie, welke ik op hoogen prijs heb gesteld.

Met de meeste hoogachting.

M. Euwe

Euweborrel in teken van de Euwepas

Op vrijdag 20 mei werd de halfjaarlijkse Euweborrel gegeven in het Max Euwe Centrum. Op de dag dat Max Euwe 115 jaar oud zou zijn geworden, kwamen diverse onderwerpen aan bod.

Allereerst stond MEC-voorzitter Jan van Run stil bij de financiële situatie van het MEC. Door het wegvallen van de gemeentelijke subsidie is het MEC in financieel zwaar weer terecht gekomen. De donateurs en Vrienden van Euwe lieten het MEC niet in de steek en hebben eind 2015 gul gedoneerd. Een andere meevaller was het terugstorten van teveel betaalde servicekosten, waardoor we het jaar 2015 afsloten met een positief saldo. Hierdoor kon Jan bekend maken dat het MEC in ieder geval twee jaar open kan blijven. Twee jaar tijd om een structurele oplossing te vinden, voordat de reserves op zullen raken.

Het bestuur is reeds drukdoende met allerlei plannen om het MEC weer financieel gezond te krijgen. Een eerste idee is de Euwepas die op deze borrel gepresenteerd werd. De Euwepas is een kortingspas waarmee je bij vrijwel alle ondernemingen op het Max Euweplein korting kunt krijgen. De aanschaf van de pas kost € 15,00 en

MEC-voorzitter Jan van Run (links) heeft de eerste Euwepas aan grootmeester Karel van der Weide uitgereikt. (foto: Bas Beekhuizen)

komt ten goede aan het MEC. Op onze website en op pagina 30 van deze Nieuwsbrief kunt meer over de Euwepas lezen. Vrienden van Euwe en donateurs die € 50 of meer hebben gedoneerd krijgen de Euwepas gratis opgestuurd.

Vervolgens kwam Martin Sprong uit Naarden, de initiatiefnemer van *De Spelkaravaan*, aan het woord. Het project wil schaken en dammen bij asielzoekers stimuleren door materiaal aan te bieden en schakers en dammers langs te laten gaan bij de asielzoekerscentra. Het project loopt enkele maanden en er wordt al bij diverse centra geschaakt en gedamd. Ook zijn er al aardig wat donaties gedaan, maar het grootste knelpunt is het mobiliseren van vrijwilligers.

Schaker en talent van het jaar

Tenslotte werden de schaker en het talent van 2015 bekend gemaakt. *Anish Giri* werd voor de vijfde keer uitgeroepen tot schaker van het jaar. Eerder won Anish al in 2009, 2010, 2011 en 2014. In 2015 wist Giri een vaste plaats in de top tien van de wereld te veroveren en steeg zijn Elo-rating nog verder. Eventjes was zijn rating zelfs boven de 2800, hetgeen slechts enkele spelers op de wereld is gelukt. In juli werd Giri voor de vierde keer Nederlands kampioen en ook behaalde hij tweede plaatsen in het Tata-toernooi en de Bilbao-Masters. Jammer genoeg kon Giri vanwege schaakverplichtingen zelf niet aanwezig zijn bij de uitreiking.

De jury, bestaande uit de schaakjournalisten Hans Ree (NRC Handelsblad), Gert Ligterink

(Volkskrant) en de directeur van de KNSB, Mark van der Werf, benoemde *Anna-Maja Kazarian* tot *talent van het jaar*. De 16-jarige Haagse had in 2015 een fantastisch schaakjaar.

Hoogtepunt was natuurlijk haar Europese titel bij de meisjes tot en met 16 jaar in Kroatië. Daarnaast werd ze Nederlands jeugdkampioene tot en met 20 jaar (met een 100% score!) en behaalde ze de derde plaats op het NK Vrouwen. Kazarian maakte in 2015 ook haar debuut in het Nederlands damesteam bij het Europese

Kampioenschap voor landenteams in Reykjavik. Ze scoorde uitstekend (6 uit 8), hetgeen haar een bronzen medaille voor het vijfde bord opleverde. Haar Elo-rating ging met sprongen vooruit en ook in 2015 werd ze FIDE-meester. Door haar prima prestaties werd Anna-Maja voor diverse sportprijzen genomineerd en kreeg ze veel media-aandacht. Naast talloze artikelen in kranten en op websites was ze te gast in programma's van Humberto Tan (*RTL Late Night*) en Paul de Leeuw (*Pauls Puber Kookshow*).

ADVERTENTIE

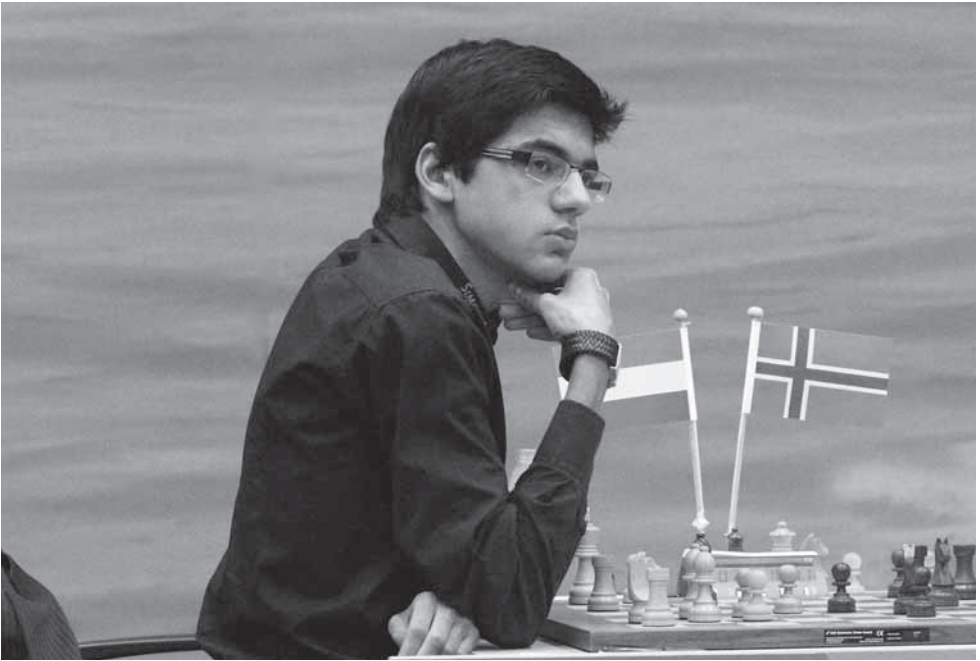
DE BESTE ZET

Alles op schaakgebied!

Scherpe prijzen, snelle verzending, schaaktechnisch advies.

Contact: WGM Erika Sziva E-mail info@debestezet.nl / [webshop: www.debestezet.nl](http://webshop:www.debestezet.nl)

Het schaaktoernooi dat de maand daarna in de thuishaven van wereldkampioen Magnus Carlsen in Noorwegen volgde, bracht hem volgens de schaakpers ook al niet het succes om lovend over naar huis te schrijven.

In het voorafje wist hij wel, als enige, Carlsen in een blitzpartij te verschalken en eindigde hij achter de wereldkampioen heel soepeltjes als tweede. Zijn aanvalsdrijf gaf weer wat hoop op een goed resultaat in het sterk bezette hoofdtoernooi.

Al in de eerste ronde maakte Anish mijn dag goed door met wit het volle punt te pakken tegen grootmeester Pavel Eljanov uit Oekraïne. Maar in ronde twee moest hij de behaalde winst direct weer inleveren. Giri vond, na voor zijn doen heel lang nadenken, geen goed antwoord na een verrassende zet van de met zwart spelende Franse grootmeester Maxim Vachier-Lagrave. In ronde zes, weer met wit, ging Giri na een met de Franse slag gespeelde opening tegen grootmeester Pentala Harikrishna uit India

voor de tweede keer hard onderuit. In de laatste drie rondes kon hij zelfs tegen de toen lager geklasseerde spelers geen vuist meer maken.

Met zwart is Giri vrijwel onverslaanbaar, met wit schiet zijn ongecompliceerde stijl tegen de geroutineerde topspelers nog wat tekort. Maar ook Kasparov moest eerst veel remises maken voor hij op zijn 22ste wereldkampioen tegen

Karpov werd, denk ik dan. Gary begon pas na het behalen van de wereldtitel toen hij 23 was belangrijke schaaktoernooien te winnen. Dus wie weet wat ons te wachten staat, al wil ik wel toegeven dat de complicerende manoeuvres die Magnus Carlsen met de regelmaat van de klok op het schaakbord tovert, nu nog niet in het repertoire van de vier jaar jongere Giri zijn opgenomen. Volgens grootmeester Peter Svidler, de zeer onderhoudende commentator bij Norway Chess 2016, is Giri de meest toegankelijke speler van het illustere gezelschap topgrootmeesters. Hij was ook de enige speler die zijn verlies normaal incasseerde.

Hij liet zelfs op zijn spel schamperende twitteraars genieten van zijn humoristische kwaliteiten. Ja, Anish toonde onverbloemd zijn kritische overwegingen bij al zijn partijen. Hij liet de commentatoren en de kijkers op grootmeesterlijke wijze getuige zijn van zijn heldere inzichten in ons boeiend schaakspel. Het talent en zelfvertrouwen buiten de speelzaal dat hij daarbij uitstraalt laat zich ongetwijfeld de komende jaren ook op het bord in belangrijke toernooiwinsten uitbetalen.

Anish Giri is intussen al weer vijf keer uitgeroepen tot schaker van het jaar. Maar voor DWDD-toestanden of Euwe-gekte is het nog te vroeg.

www.basbeekhuizenchessphoto.nl

Het vlaggetje op de schaakklok, een Nederlandse uitvinding

Rob van Vuurde

‘Door mijn vlag gegaan, en ik stond zo goed’ of nog erger: ‘hij joeg mij door mijn vlag terwijl hij verloren stond’. Hoe lang zullen we dit soort bittere klachten nog horen nu de digitale schaakklok algemeen ingang gevonden heeft? Waarschijnlijk krijgen ze passende opvolgers, want verliezen door tijdsoverschrijding blijft voor elke schaker een moeilijk te verteren einde van zijn of haar partij. Aan de andere kant is het besef algemeen dat wedstrijdschaken zonder klok niet mogelijk is. Vroeger sprak men wel van ‘de tegenstander doodzitten’, wanneer iemand in volstrekt verloren positie tergend langzaam bleef doorschaken. Pas in de tweede helft van de negentiende eeuw kwamen er instrumenten en regels die de bedenktijd van de spelers aan banden legden. De schaakklok maakte zijn opmars en op die schaakklok kwam een vlaggetje, een Nederlandse uitvinding.

In 1861 deed de zandloper zijn intrede in de schaakwereld. Voor een match om de (officieuze) wereldtitel achtte men die blijkbaar niet betrouwbaar genoeg, want vijf jaar later speelden Adolf Anderssen en Wilhelm Steinitz met twee klokjes die door een scheidsrechter na elke zet werden aan- en uitgezet. De grote doorbraak vond plaats in 1883 toen op een internationaal

Het ‘wipklokje’ van Fattorini uit 1883. (foto Aad van den Bosch uit Ellecom)

toernooi in Londen voor het eerst werd gespeeld met wat we nu een schaakklok kunnen noemen. Hij was ontworpen door de secretaris van de Manchester Chess Club, Thomas Bright Wilson,

en vervaardigd door de firma Fattorini. De klok bestond uit twee uurwerken die de spelers aan en uit konden zetten door het eigen klokje in zijn geheel in te drukken.¹

De Nederlandse schaakwereld volgde deze ontwikkeling met enige vertraging. De oprichting van de Nederlandsche Schaakbond (NSB) in 1873 had als doel het schaken in ons land te stimuleren door één keer per jaar een meerdaags nationaal toernooi te organiseren. Deze zogenaamde grote bondwedstrijd zou geleidelijk de status van officieus Nederlands kampioenschap krijgen. In de eerste jaren maakte men op die wedstrijden gebruik van zandlopers, zij het nog niet verplicht aan alle borden. Artikel 7 van het wedstrijdreglement luidde:

‘Het zal den spelers vrijstaan te vorderen dat er onder contrôle van zandloopers gespeeld worde. In dat geval is elk der spelers verplicht 20 zetten in één uur te doen. De overwinst van tijd op de voorgaande 20 zetten komt ten bate van de volgende zetten.’²

Op de grote bondswedstrijd van 1884 zou voor het eerst gebruik gemaakt zijn van ‘kleine vierkante klokjes [...] die telkens als men niet aan zet was omgekeerd moesten worden’.³ Het model van Fattorini, door schakers ietwat oneerbiedig aangeduid als ‘wipklokje’, deed in ons land vermoedelijk eind jaren tachtig of begin negentig zijn intrede.⁴

Het spelen met beperkte bedenktijd maakte tegen het eind van de eeuw een snelle ontwikkeling door. De grotere verenigingen kochten hun klokjes bij de bond (prijs in 1897 acht gulden⁵) en op de meeste wedstrijden die de bond en de clubs uitschreven, werd het gebruik verplicht gesteld, in ieder geval in de hogere klassen. Niettemin konden veel schakers er maar moeilijk aan wennen. De onvrede richtte zich vooral op de zware sanctie die op tijdoverschrijding stond: verlies van de partij. Dat werd nog in de hand gewerkt doordat op de klokjes moeilijk viel vast te stellen wanneer de grote wijzer nu precies op de twaalf stond. Vermoedelijk ging men er in de praktijk soepel mee om, vooral als het om geringe overschrijdingen ging. Officieel wilde het bondsbestuur daar niets van weten. In het wedstrijdreglement van het jubileumtoernooi van 1898 lezen we zelfs dat ‘onderlinge concessien op het punt van tijdoverschrijding gestraft worden met verliespunt voor beide spelers’ (cursief in het origineel).⁶ Laat zich nu juist op dat toernooi een incident voorgedaan hebben dat verregaande gevolgen zou krijgen.

In de partij tussen Rudolf J. Loman en Jan Willem te Kolsté, die toen beiden tot de top van het Nederlandse schaken behoorden, overschreed eerstgenoemde bij het doen van zijn laatste zet voor de tijdcontrole de toegemeten denktijd. Te Kolsté claimde winst, waartegen Loman aanvoerde dat het toch maar om een geringe tijdsoverschrijding ging. De leider van de wedstrijd,

H.D.B. Meijer, tevens bondssecretaris, werd erbij geroepen en die constateerde dat de wijzer van de klok op de twaalf stond of zelfs al even was gepasseerd en verklaarde de partij derhalve voor Loman verloren.

Hendrik Diderik Bernhard Meijer (1852–1925), Hadébé voor intimi, was van 1896 tot 1906 de dynamische secretaris van de Nederlandsche Schaakbond. Hij vergrootte het aanzien van het Nederlandse schaken in het buitenland door de organisatie van vier grote internationale toernooien.

Bron: Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond, 1902, p. 246.

Maar daarmee was de kous niet af. Loman bleef protesteren waarop Meijer de voorzitter van de bond, Arnoldus van Rhijn, erbij haalde. Na enig getuur naar de klok en overleg met Meijer besliste dit ‘scheidsgerecht’ dat aangezien de tijdsoverschrijding vanaf de zitplaats van Loman niet was waar te nemen, de overschrijding niet mocht gelden en beide spelers door moesten spelen. Zo

gezegd zo gedaan; de partij eindigde in remise. In het Tijdschrift werd uitvoerig stilgestaan bij dit incident, begrijpelijk want herhaling in de toekomst lag op de loer. De redacteur verdedigde de beslissing door op een aanschouwelijke manier te schetsen hoe moeilijk het is op de klokken een geringe tijdsoverschrijding vast te stellen:

‘De wijzer was beslist het punt, dat de XII aangeeft, voorbij. De meeningen konden echter verschillen of bij scherp bezien de achterkant van de wijzer nog de voorkant van bovengenoemd puntje aanraakte of ook die aanraking reeds gepasseerd was; de schattingen liepen uiteen tusschen 6 en 15 seconden tijdsoverschrijding. Dit alles kon men alleen zien door zich heel zuiver recht voor het klokje te plaatsens. Wanneer men op Loman’s plaats zat en men zich, zonder op te staan, zoo sterk mogelijk vooroverboog dan was de tijdsoverschrijding niet alleen niet te zien, maar geleek er nog wel een kwart minuut of zoo beschikbaar.’⁷

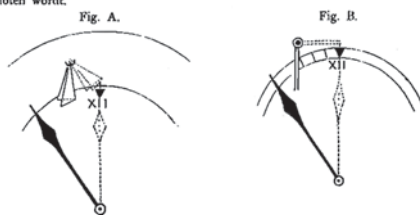
Het artikel in het Tijdschrift lokte discussie uit over de vraag: wat te doen bij geringe tijdsoverschrijding? Moest er een duidelijke marge ingebouwd worden? Maar dan werd het probleem slechts verplaatst naar een nieuw punt, een halve of hele minuut over twaalf. Een veel gehoorde reactie was dat de straf van partijverlies te zwaar was. De bedenktijd was begrensd om een partij niet eindeloos te laten duren, niet om de partij te beslissen, zo luidde deze redenering. Meijer deed de suggestie een boete in te stellen voor iedere minuut overschrijding, bijvoorbeeld een gulden per minuut tot een maximum van vijf minuten. Uiterst curieus: het zou betekenen dat je tijd kon bijkopen. Een andere suggestie kreeg meer bijval: men diende de tegenstander te waarschuwen als deze in ‘tijdverleegenheid’ geraakte. Bondsvoorzitter Van Rhijn deed in Engeland en

Duitsland navraag hoe men daar met tijdsoverschrijding omging. Uitsluitel kreeg hij niet. Het bleek – niet helemaal onverwacht – dat men de regel in Duitsland streng en in Engeland soepel placht toe te passen.⁸

De discussie ebde weg, maar Meijer kon het probleem niet van zich af zetten. Een klein jaar na het incident kwam hij opeens met een technische oplossing. Geïllustreerd met twee tekeningen beschreef hij in het april/mei-nummer van het Tijdschrift hoe je op de wijzerplaat een pinnetje kunt bevestigen, waaraan je een ‘dubbel gevouwen breed stukje zink’ hangt dat door de grote wijzer wordt opgetild en losgelaten zodra die op XII staat. Zijn conclusie: er kan ‘geen gekibbel over “slechts enkele seconden” overschrijding of over de stand van het klokje ten opzicht van de zitplaats van den speler, plaatshebben. Het stukje zink is gevallen, onomstootelijk bewijs, dat het uur verstreken is.’ Meijer schetste twee varianten⁹:

Automatische inrichting van schaakklokjes tot het juist aangeven van het oogenblik, waarop het uur verstreken is.

Ter vermindering van geschillen bij de vraag: „Heeft tijdsoverschrijding plaats gehad, al dan niet?” heb ik aan de schaakklokjes een automatisch toestelletje vervaardigd, waardoor het verstreken zijn van een uur door eene zichtbare handeling wordt aangegeven, zoodat ingeval van tijdsoverschrijding alle napolten uitgesloten wordt.

De bond introduceerde de nieuwe klokjes reeds enkele maanden later op haar eerste internationale hoofdklassewedstrijd. Blijkbaar bevielen ze goed want ook op de drie toernooien die ze daarna om de twee jaar organiseerde, werden ze gebruikt. Welke firma ze vervaardigde heb ik

niet kunnen ontdekken. Clubs en leden konden ze bij het secretariaat van de bond, dus bij Meijer zelf, kopen, maar omdat de productie beperkt was, verliep de verspreiding vooralsnog mondjesmaat. Aan de prijs zal het niet gelegen hebben want in 1905 kostte een door Meijer verbeterd model slechts zes gulden. Zijn 'stukje zink' had inmiddels de nu voor ons zo vertrouwde naam 'vlaggetje' gekregen.¹⁰

De klokjes vonden ook hun weg naar het buitenland. Volgens Meijer moet dat voor het eerst gebeurd zijn op het sterk bezette Meestertoernooi in Oostende in 1905. Trots stelde hij in het Tijdschrift vast: 'De klokjes hebben hun entrée in de wijde wereld gemaakt'.¹¹ In de navolgende jaren werden ze steeds vaker gebruikt op binnenlandse toernooien van de bond en de grote verenigingen. In 1912 konden clubs een, opnieuw verbeterd, model voor slechts vijf gulden aanschaffen als ze er zes tegelijk bestelden.¹²

Wie gedacht had dat de problemen rond de tijdsoverschrijding nu opgelost waren kwam bedrogen uit. Nog steeds vonden veel schakers de sanctie, verlies van de partij, te zwaar. Meijer was zelf een van degenen die bleef nadenken over een alternatieve, mildere straf. In 1908 stelde hij voor dat een speler per minuut tijdsoverschrijding 1/60ste winstpunt van zijn totale score inleverde. Zijn club, het Amsterdamse VAS, experimenteerde daarmee in de interne competitie van het seizoen 1909-10. Het zal niet verbazen dat het bij die ene keer bleef.¹³

De introductie van het vlaggetje op de schaakklok deed de discussie over het moment van overschrijding allerminst verstommen. Velen hadden de neiging in het vallen van het vlaggetje niet perse het einde van de partij te zien als wel een signaal dat de laatste zet nu onmiddellijk gespeeld moest worden, enigszins vergelijkbaar

met de gongslag in het snelschaken. Een geval van tijdsoverschrijding tijdens het eerste officiële kampioenschap van Nederland in 1909 wakkerde de discussie hierover aan. Esser had in zijn partij tegen Speijer door onoplettendheid verzuimd zijn laatste zet binnen de toegemeten tijd te doen. Mede dankzij dat gemakkelijk verkregen punt eindigde Speijer op een met Olland gedeelde eerste plaats. Van verschillende kanten werd Speijer verweten dat hij zijn tegenstander niet had gewaarschuwd.¹⁴ Was het toeval dat nog datzelfde jaar een nieuw model klokje op de markt kwam, 'systeem-Van den Berg', waarop een 'schelletje' de speler erop attendeerde dat het vlaggetje dreigde te vallen? Ook deze klokjes werden door de bond aan de leden aangeboden, die daar overigens weinig belangstelling voor toonden.¹⁵

Het bondsbestuur had al eerder het standpunt ingenomen dat het vallen van het vlaggetje nog enige ruimte liet voor het doen van een zet. Dat blijkt bijvoorbeeld uit artikel 4 van het wedstrijdreglement van de in 1905 in Scheveningen gehouden vierde internationale wedstrijd, waaraan nu ook buitenlandse spelers met de Meestertitel meededen:

'Ten einde verlies der partij door tijdsoverschrijding te voorkomen, moet bij het vallen van 't vlaggetje (Meijers systeem schaakklokjes) de laatste seriezet gedaan zijn of alsnog à tempo gedaan worden.' (cursief in het origineel)¹⁶

Deze interpretatie werd in 1910 herhaald in het nieuwe officiële wedstrijdreglement van de bond, met de volgende curieuze toevoeging:

'Indien er verschil rijst, of de laatste zet gedaan werd à tempo of nà het vallen van het vlaggetje, zoo wordt dit door den leider beslist.

Deze houdt de klok in schuine richting en constateert of het vlaggetje nu den grooten wijzer raakt (dan geschiedde de zet à tempo), of dat er ruimte is tusschen vlaggetje en wijzer (dan had er tijdsoverschrijding plaats).¹⁷

Het is niet waarschijnlijk dat wedstrijdleiders vaak op deze manier hebben ingegrepen. In latere reglementen, die een vertaling waren van het officiële wedstrijdreglement van de internationale schaakbond FIDE, komen we het onhanterbare begrip à tempo niet meer tegen.¹⁸

Thans, na meer dan honderd jaar trouwe dienst, is Meijers schaakklok gedoemd een plekje in de vitrine van de geschiedenis op te zoeken. De digitale klok heeft geen vlaggetje dat door de grote wijzer wordt opgetild en op klokslag twaalf als een kleine guillotine het lot van een partij

kan beslissen. Maar de ontwerper van de digitale klok heeft wel gemeend de herinnering aan het vlaggetje in leven te moeten houden. De huidige schaker in tijdnood ziet op een schermje in kille cijfers de tijd die hem nog rest en mocht hij de laatste seconde laten verstrijken dan wordt hij daar even onverbiddelijk als voorheen op gewezen door een, nu knipperend, vlaggetje. Zo'n abrupt einde van de partij wordt nog steeds als onbevredigend ervaren. Maar de digitale klok biedt dankzij een idee van Bobby Fischer de mogelijkheid het lot van de speler in tijdnood enigszins te verlichten. Op steeds meer toernooien en in competities is een wedstrijdreglement van kracht dat spelers er na elke zet een aantal seconden bij geeft. Vertaald naar honderd jaar terug zou dat betekenen dat men voor elke 'laatste zet à tempo' zo'n tien of twintig seconden de tijd kreeg. Meijer zou er zeker vrede mee hebben.

[1] Richard Eales, Chess. The History of a Game (Londen 1985), p. 146; Dirk Goes, 'Geschiedenis van de schaakklok', <http://schaaksite.nl>.

[2] Het wedstrijdreglement staat afgedrukt in Sissa: de schaakspeler, 1873, p. 139-141.

[3] Volgens een historische terugblik in 1913, Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond, 1913, p. 165.

[4] Tijdschrift, 1893, p. 54.

[5] Tijdschrift, 1897, p. 115.

[6] Tijdschrift, 1898, p. 103.

[7] Tijdschrift, 1898, p. 193-194.

[8] Tijdschrift, 1898, p. 242-247; ibidem, 1899, p. 6-10.

[9] Tijdschrift, 1899, p. 109-110.

[10] Tijdschrift, 1905, p. 25, 91 en 106.

[11] Tijdschrift, 1905, p. 106.

[12] Tijdschrift, 1912, p. 153.

[13] Tijdschrift 1908, p. 2-4; Algemeen Handelsblad, 22 oktober 1910.

[14] De Telegraaf, 18 september 1909.

[15] Tijdschrift, 1909, p. 270.

[16] Tijdschrift, 1905, p. 91.

[17] Reglement op het schaakspel, te volgen op de wedstrijden van den Nederlandschen Schaakbond. Zie ook Het Nieuws van den Dag: kleine courant, 5 november 1910.

[18] FIDE, Spelregels van den Internationalen Schaakbond: officieele Nederlandsche vertaling (NSB, 1931); zie ook Tijdschrift, 1931, p. 307.

Pionnenstructuren, openingsrepertoire en geschiedenis: nieuwe boeken in de bibliotheek

Florian Jacobs

Andre Schulz: *The Big Book of World Chess Championships, New in Chess, 2016. 352 pagina's. € 22,95.*

Een vergelijkende geschiedenis van alle wereldkampioenschapsmatches was er nog niet en Andre Schulz, hoofdredacteur van de Chessbase-website, besloot dit gat te vullen. Het resultaat is eerder een geschiedenisboek dan een schaakboek: de auteur richt zich vooral op biografieën en sfeervolle verhalen. Van elke match (46 in totaal) heeft Schulz wel steeds één geanalyseerde partij opgenomen. Niet dat dit partijgebrek het leesplezier enigszins vermindert: de matadores krijgen ieder de aandacht die ze verdienen, het fotomateriaal is aanzienlijk en om de zoveel bladzijden is er wel een smeuïge anekdote te vinden. Chigorin was bijvoorbeeld een heel stipte man: ontbijt om acht uur, lunch rond twaalf en diner om zeven uur. Ontbijt om acht uur 's avonds, lunch om middernacht en diner bij het ochtendgloren, wel te verstaan!

Arthur van de Oudeweetering: *Train Your Chess Pattern Recognition, New in Chess, 2016. 288 pagina's. € 22,95.*

In navolging van zijn enthousiast onthaalde boek *Improve Your Chess Pattern Recognition* (2014) geeft schaaktrainer Arthur van de Oudeweetering zijn tweede boek uit over patronen in het middenspel. De opzet is identiek aan het vorige boek: vrolijke namen larderen vaak de afzonderlijke ideeën en de schrijfstijl is vlot en meeslepend. In tegenstelling tot veel andere ideeënboeken is Van de Oudeweetering bovendien op de hoogte van recente partijen: ik kwam opvallend veel partijen

tegen van de laatste pak 'm beet vijf jaar. Dat maakt de verzameling wel zo fris. Een boek waar iedere schaker creatiever van wordt – opeens zie je overal rook lifts! – zeker omdat de ideeën des te makkelijker te onthouden zijn met modelpartijen als kapstok. De samenvattingen aan het eind van de hoofdstukken, de vele diagrammen en de oefeningen geven het boek bovendien een didactische bodem van formaat.

Jimmy Adams: *Mikhail Chigorin, New in Chess, 2016. 754 pagina's. € 44,95.*

Een joekel van een hardcover, deze ode aan de grondlegger van het schaken in Rusland: de bijna wereldkampioen Mikhail Chigorin (1850-1908). Het boek bestaat uit twee delen: het eerste deel is een vertaling van een collectie van iets meer dan zestig ruim becommentarieerde 'beste partijen' en een uitvoerige, interessante levensbeschrijving van de grote kampioen (die overigens pas vanaf zijn 23e regelmatig meedeed aan schaaktoernooien). Het tweede deel bestaat uit meer dan honderdvijftig partijen en psychologisch achtergrondmateriaal: wat voor een man was Chigorin eigenlijk? Een boek dat heel fijn leest: Chigorin leidde een boeiend leven (zie mijn commentaar bij het boek van Schulz) en zijn schaakpartijen getuigen van een heel breed schaakinzicht. Romantisch schaak, positionele souplesse, tactisch vernuft en eindspelfinesse: hij bezat het allemaal. Een schaakbiografie van de bovenste plank en een dankbericht aan de uitgever is dan ook op zijn plaats: eindelijk verschijnt er een groot boek over Chigorin in het Engels!

Jörg Hickl: *The Power of Pawns. New in Chess, 2016. 192 pagina's. € 18,95.*

Als ik één boek van de verzameling die ik ditmaal bespreek zou aanraden aan ambitieuze clubschakers, dan is het *The Power of Pawns*: een leerboek voor pionnenstructuren van hoog niveau. De auteur, een ervaren grootmeester en trainer, behandelt de verschillende structuren per veel voorkomend type (dubbelpionnen, hangende pionnen, vrijpionnen, pionnenketens, enz.) en geeft per structuur een duidelijk overzicht van tips, analyses van modelpartijen, andere modelpartijen voor zelfstudie, praktisch advies, verlevendige citaten en oefeningen. Een boek dat de vergelijking met Hans Kmochs klassieker *Die Kunst der Bauernführung* gemakkelijk kan doorstaan en dat mijns inziens onmisbaar is in de schaakontwikkeling tot een rating van circa 2200. De Engelse vertaling is bovendien goedkoper dan de oorspronkelijke Duitse versie.

Vincent Moret: *My First Chess Opening Repertoire for White, New in Chess, 2016. 176 pagina's. € 19,95.*

'A Ready-to-go Package for Ambitious Beginners' luidt de ondertitel en dat is precies wat dit boek biedt: de schrijver, een ervaren schaaktrainer, weet heel goed dat zijn pupillen beter aan tactiek en eindspelstudie kunnen doen, maar ze hebben toch ook enige kennis van de opening nodig om de eerste vijftien zetten fatsoenlijk door te komen. Die kennis biedt dit boek: eenvoudige systemen voor wit – vanuit 1.e4 – waarvan de schrijver veel ideeën, structuren en typische manoeuvres uitlegt aan de hand van korte partijen die vaak van zijn leerlingen afkomstig zijn. Al dat moois maakt dit boek zeker geschikt voor jeugdspelers en ook voor oudere beginners en spelers met een rating van 2000 is

dit repertoire zeker goed te gebruiken. Een tip van deze recensent: bij hogere ratings blijkt het repertoire ook succesvol, maar waarschijnlijk alleen in blitz! Deel twee, met een repertoire voor zwart, komt er snel aan.

Yearbook 118, New in Chess, 2016. 256 pagina's. € 29,95.

Het *Yearbook* gaat verder waar het gebleven was: een forum met lezersbijdragen, nog meer tekst bij de verschillende openings-surveys, opgaven die de bijdragen afsluiten en de sporadische analyse van een wereldtopper. Jan Timman heeft het hoofdredacteurschap overgenomen van Genna Sosonko; hij begint met een bijdrage over het symmetrisch Engels. Het merendeel van de openingsvertakkingen blijft vooralsnog wat we goed kennen en graag lezen: een keur aan analyses van specialisten, van bekende hoofdvarianten tot curieuze zijpaden (1.e4 e5 2.Pf3 Pf6 3.Pxe5 Pxe4?! bijvoorbeeld). De Najdorf is populair als altijd en Svidlers Stonewall tegen het Grünfeld-Indisch verdient zeker een eervolle vermelding.

Financieel verslag Max Euwe Centrum 2015

Het Max Euwe Centrum (MEC) heeft in 2015 een positief saldo van €27.277 gerealiseerd. Het resultaat is te danken aan meevallende baten en kostenbesparende maatregelen. De donaties zijn duidelijk gestegen in vergelijking met de afgelopen jaren, waarvoor veel dank! Met name in december 2015 zijn er veel en gulle donaties ontvangen. In die maand werd ter gelegenheid van het feit dat Euwe 80 jaar eerder wereldkampioen werd aan alle KNSB-leden de Nieuwsbrief verstuurd. Daarin werd benadrukt dat het MEC na meer dan twintig jaar haar subsidie van de Gemeente Amsterdam (€ 29.250 in 2015) in 2016 gaat verliezen. In deze periode hebben we ook diverse nieuwe Vrienden van Euwe mogen verwelkomen. Het resultaat is ook voor een groot deel te danken aan meevallende servicekosten (kosten van energie, afvalverwerking, onderhoud en schoonmaak van gemeenschappelijke ruimtes, etc.). Over de jaren 2011-2014 werd een bedrag van €8.898 geretourneerd door de verhuurder.

Vrienden van Euwe

De bijdragen van de Vrienden van Euwe is iets gestegen, van €11.200 in 2014 naar €11.940 in 2015. In 2015 verliepen meerdere vijfjarige overeenkomsten. In het voorjaar zullen deze Vrienden worden benaderd om hun Vriendschap te verlengen. Indien u interesse heeft in een Vriendschap neem gerust contact op met Eddy Sibbing (euwemec@xs4all.nl). U kunt al Vriend van Euwe worden vanaf €120 per jaar. Juist in deze tijd zijn de Vrienden van groot belang voor de continuïteit van het MEC. Op onze website kunt u meer informatie vinden omtrent fiscaal handig schenken.

House Check is subsponsor voor een bedrag van €6.600 in 2015 en blijft aan in 2016. Klos Morel

Vos en Reeskamp en de ondernemersvereniging van het Max Euweplein hebben beide €2500 gedoneerd ten behoeve van ons Pleinfestival in 2015. Van Kampert en Helm Beheer BV ontvingen we een gift van €2.500. Wij danken deze bedrijven van harte voor hun bijdrage! De schenkingen van boeken waren minder dan in 2014. De opbrengsten van de boekenverkoop alsmede een bescheiden winst op activiteiten vallen onder overige baten.

Naar lasten is zeer kritisch gekeken, mede om het MEC financieel toekomstbestendig te maken. Er worden per jaar twee in plaats van drie papieren nieuwsbrieven uitgebracht alsmede twee digitale nieuwsbrieven. Tot slot een dank aan de vrijwilligers die zich onbezoldigd inzetten voor het MEC. Zonder hen zijn de activiteiten van het MEC niet mogelijk.

Structurele besparingen

De financiering van het Max Euwe Centrum is voor 2016 gedekt door de reserves van meer dan €60.000. Met het vervallen van de subsidie (€29.250 in 2015) valt echter een gat in de begroting. Door rationalisering in de kosten kan het tekort in 2016 beperkt worden tot circa €15.000. Deze besparingen zijn structureel. Dit betekent dat het MEC met de huidige reserves drie jaar kan werken aan het verhogen van de inkomsten. Het bestuur werkt hard aan nieuwe verdienmodellen, er is een marketing-/sponsorcommissie opgericht om dit te bewerkstelligen. Qua maatregelen is reeds het volgende in gang gezet: de bezoekers van het MEC wordt op vriendelijke wijze gevraagd een donatie te geven. In mei 2016 is de Euwepas geïntroduceerd. Door aanschaf van deze pas ondersteunt men het MEC en de kopers kunnen korting krijgen

bij diverse bedrijven. Zie het kopje 'Euwepas' op onze website voor de deelnemende bedrijven en de aangeboden kortingen. Voorts kan het MEC werken aan haar zichtbaarheid bij de Nederlandse schaakgemeenschap waardoor een

verhoging van donaties en giften gerealiseerd zou kunnen worden. De combinatie van verschillende maatregelen dient over twee jaar het tekort van €15.000 te compenseren.

Albert Riemens, penningmeester MEC

Staat van baten en lasten over 2015

	<i>Begroting 2015</i>	<i>Exploitatie 2015</i>
<i>Baten</i>	€	€
Donateursbijdragen en giften	18.000	25.301
Vrienden van Euwe	11.450	11.940
Koninklijke Nederlandse Schaakbond (Euwe-heffing)	10.087	10.318
Subsidiebaten	31.679	29.250
Sponsorbijdragen	6.500	8.650
Financiële baten	284	287
Opbrengst activiteiten	5.500	6.002
Overige baten	4.000	15.256
	<hr/>	<hr/>
Som der baten	87.500	107.004
<i>Lasten</i>		
Personeelskosten	22.000	21.065
Afschrijvingen	500	0
Huisvesting/huur	27.000	27.183
Overige huisvestingskosten	17.000	16.798
Activiteiten	10.000	10.196
Overige lasten	11.000	4.485
	<hr/>	<hr/>
<i>Som der lasten</i>	87.500	79.727
	<hr/>	<hr/>
<i>Saldo</i>	0	27.277
	<hr/>	<hr/>

Donateurs en Vrienden van Euwe

In 2015 hebben de donateurs het MEC fantastisch gesteund, met name nadat bekend werd dat de subsidie van de gemeente Amsterdam zou komen te vervallen. We hebben een recordbedrag aan donaties mogen ontvangen.

Uiteraard hopen we dat u het MEC ook in 2016 zult blijven steunen. Ook kregen we eind 2015 een groot aantal nieuwe Vrienden van Euwe (schenking via akte, 125% aftrekbaar voor de belasting). Hebt u interesse om Vriend te worden: stuur een mail naar het MEC.

Alle donateurs en Vrienden van Euwe bedankt voor uw ondersteuning!

Schenkeningen

De afgelopen maanden hebben we heel veel schaakboeken geschonken gekregen, onder anderen van: Herman van Engen (Hilversum), Arno de Visser (Hilversum), Louis Kok (Naarden), Bram van der Tak (Haarlem), Jan Franssen (Amsterdam), Willem Colenbrander (Nes aan de Amstel), Rob Witt (Amsterdam), Albert Riemens (Amsterdam), Arno Bezemer (Amsterdam) en Marcel Peek (Amsterdam). Van mevrouw Ritzema uit Castricum kregen we een grote collectie schaakboeken. De heer Van Oosterhout (Amstelveen) schonk ons wederom een groot aantal tijdschriften.

Van schaakclub De Raadsheer uit Amsterdam kregen we (via Frans van Altena) een aantal schaakboeken, maar ook enkele schaakspellen.

Anne van der Helm schonk een prachtig geïllustreerde uitgave van “Gli Scacchi di Luca Pacioli”, een fraaie aanwinst voor onze collectie!

Alle schenkers bedankt!

Sponsors

De activiteiten van het MEC worden mogelijk gemaakt door: de Koninklijke Nederlandse Schaakbond, de Vrienden van Euwe, Ondernemersvereniging Max Euweplein, schenkingen, giften en bijdragen van onze donateurs. Ook krijgt het MEC (im-)materiële steun van: House-Check, Holland Casino, New in Chess, DGT en Schaak- en Gowinkel Het Paard.

Vrijwilligers

De afgelopen maanden zijn Clemens Koster, Peter Hoomans en Rob Freer gestopt als vrijwilliger. Peter heeft een baan gevonden, maar blijft nog actief als redacteur van de Nieuwsbrief. Rob heeft de laatste jaren geassisteerd bij de grootmeestertrainingen, maar gaat nu zelf meer training geven en Clemens vond het na vele jaren genoeg. Alle drie bedankt voor jullie inzet!

Euwepas

Met de Euwepas kunt u kortingen krijgen bij vrijwel alle ondernemingen op het Max Euweplein, maar ook bij schaakwinkels als DGT en Het Paard. Denk dan aan gratis entree in het Holland Casino, 10% korting op fietshuur bij MacBike, 10% korting bij aanschaf van schoenen bij Max Shoes & Fashion of 10% korting bij vrijwel alle deelnemende horecagelegenheden op het Max Euweplein. Kijk op www.maxeuwe.nl (de link naar de Euwepas staat links op de homepage) voor de voorwaarden, deelnemers en alle kortingen! De pas kost € 15,00 en is bij het MEC en Australian (Max Euweplein 52) te koop. De opbrengsten van de Euwepas komen ten goede aan het Max Euwe Centrum.

MEC-kalender

De komende maanden staan de volgende activiteiten op het programma:

Zaterdag 25 juni	23e Pleinfestival (van 12.00 tot 17.00 uur)
Zondag 9 oktober	Start MEC-trainingen (1400-1600 en 1600-1800)
Woensdag 26 oktober	Training door grootmeester Matthew Sadler
Dinsdag 8 november	MEC bestaat 30 jaar!!
Woensdag 9 november	Training door grootmeester Erwin L'Ami
Zaterdag 19 november	De halfjaarlijkse boekenbeurs van 11.00-14.00 uur

Het MEC is ook alle eerste zaterdagen van de maand geopend!

Kijk op www.maxeuwe.nl voor meer informatie over deze activiteiten.

Wij steunen het MEC

U ook?

Schaak en Gowinkel het Paard

wagamama

NEW IN CHESS

MAX

shoes & fashion

AMSTERDAM

*Voor slechts €30 kan de banner van uw bedrijf,
schaakclub of u hier ook staan!*

Rekening NL91 INGB 0005 4016 70 t.n.v.
Stichting Max Euwe centrum te Amsterdam